

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič – Rudnik je na 156. seji dne 22. 11. 1989 obravnaval Poročilo o izvajanju nekaterih zakonov s področja kmetijstva in sklenil, da ga posreduje delegatom skupščine občine v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET

POROČILO

o izvajanju nekaterih zakonov s področja kmetijstva

UVOD

To poročilo obravnava predvsem nekatera pomembnejša vprašanja s področja zakona o kmetijskih zemljiščih ter zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev z namenom, da se prikažejo problemi, ki jih ugotavljajo upravni organi in pristojne službe pri njihovem izvajanju ter predlagajo spremembe v zakonodaji s ciljem, da se zagotovi učinkovito ukrepanje in usmerjanje kmetijske politike v občini.

Kot družba smo se opredelili, da želimo tako kmetijstvo, ki bo sposobno živeti v pogojih tržnega gospodarstva, to pa pomeni ustvarjanje pogojev, ki bodo omogočili hitrejšo rast perspektivnih kmetijskih gospodarstev, tako v družbenem kot zasebnem sektorju. Zato bo nujno izoblikovati tako zakonodajo, ki bo onemogočala drobljenje kmečkih gospodarstev, zagotavljala, da bodo kmetijska zemljišča intenzivno obdelana ter nenazadnje preprečevala pozidavo kmetijskih zemljišč povsod tam, kjer gradnja ni potrebna oz. družbeno utemeljena.

I. IZVAJANJE KMETIJSKE ZEMLJIŠKE POLITIKE

Kmetijska zemljišča so dobrina s splošno koristno funkcijo, zato so tudi ustavno čuvana, normativni izraz sprejete kmetijske zemljiške politike je zakon o kmetijskih zemljiščih – prečiščeno besedilo (Uradni list SRS, št. 17/86). Skladno z zakonom je nosilec kmetijske zemljiške politike v občini Kmetijska zemljiška skupnost.

Zaščita kmetijskih zemljišč

Uspešnost KZS pri zaščiti kmetijskih zemljišč lahko ocenjujemo skozi njena prizadevanja za ohranjanje realno najkvalitetnejših kmetijskih zemljišč, ki so bila predmet različnih nekmetijskih interesov njihove rabe, koliko so bile zahteve po ohranjanju kmetijske rabe strokovno utemeljene in kako se to delovanje KZS odraža v prostorskem delu srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik in mesta Ljubljane. Ocenjujemo, da so se zaradi tako zastavljenega delovanja KZS ohranila v kmetijski rabi do leta 2000, poleg veliko manjših, tudi naslednja večja območja kmetijskih zemljišč: Kozaško polje (35 ha), zemljišča v bližini farme Gmajnice (40 ha), zemljišča na Brezovici (120 ha). Delovanje KZS na podeželskem območju občine je bilo v tem, da je skupaj s krajevnimi skupnostmi predlagala načrtovalcem rabo prostora, da so načrtovane gradnje usmerjali na manjvredna kmetijska zemljišča. Naloga vključevanja je stalna, saj se je še vedno treba za nekatera območja o načinu rabe dogovarjati.

Pri opredelitvah rabe prostora je skušala KZS problematiko obravnavati širše, ne pa samo iz ozkega kmetijskega ali občinskega stališča. Upoštevala je prostor vseh ljubljanskih občin, kvaliteto, lego prostora, usmeritev občine Vič-Rudnik in mesta Ljubljane, da je potrebno industrijsko razviti tudi južni del Ljubljane in da je nepristransko gledano ljubljansko barje manj kvaliteten prostor za kmetijsko pridelavo. Ta ugotovitev seveda ne zmanjšuje problematike, ki nastopa s pospešeno gradnjo industrijskih con in stanovanjskih sosesk na južnem delu Ljubljane, pač pa zahteva še večje angažiranje KZS pri zagotavljanju in usposabljanju nadomestnih zemljišč. Opozoriti je potrebno na

neusklajenost prostorske in kmetijske zakonodaje (območja urejanja, območja krajinskih zasnov, usposabljanje nadomestnih zemljišč ipd.), kar vse otežuje usklajevanja zaradi različnih tolmačenj predpisov. Na tem področju dela je bila KZS lahko učinkovita le takrat, ko je skupaj s prizadetimi kmetijskimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi na osnovi strokovnih argumentov zagovarjala kmetijsko rabo prostora.

Urejanje kmetijskih zemljišč

Realizacija urejanja kmetijskih zemljišč je odvisna od finančnega stanja KZS, pripravljenosti kmetijskih organizacij, da pristopijo k urejanju, razpoložljivih sredstev Zveze vodnih skupnosti, Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti in kreditnih pogojev pri bankah. Letni in srednjeročni programi dela KZS so zato to nalogo načrtovali na osnovi realno pričakovanih finančnih sredstev. Letna poročila kažejo, da so bili tu plani redno preseženi zaradi uspešnega združevanja sredstev, povečanega angažiranja kmetijskih organizacij, pobude samih kmetovalcev in razmeroma ugodnega finančnega stanja KZS do leta 1988.

Izboljšane kmetijske površine:

Leto

1983	701 ha
1984	735 ha
1985	470 ha
1986	1310 ha
1987	1342 ha
1988	1335 ha

Skupaj: 5893 ha

V obrazložitvah gornjim podatkom je potrebno povedati, da je v površine všteto poleg hidromelioracij tudi vzdrževanje jarkov, ureditev boljših dostopov, čiščenje zaraščenih površin. Za vseh 5893 ha pa velja, da se sedaj intenzivneje obdelujejo in da se je v obdobju 6 let zmanjšala površina slabo obdelanih zemljišč najmanj za navedene hektarje.

Aktiviranje slabo izkoriščenih kmetijskih zemljišč

Ob vsakoletni analizi svojega delovanja je KZS ugotavljala, da je pri aktiviranju slabo izkoriščenih kmetijskih zemljišč potrebno upoštevati naslednja dejstva:

- ekonomsko upravičenost usposabljanja in ponovnega aktiviranja slabo izkoriščenih zemljišč, na katerih je kmetijska pridelava na meji rentabilnosti,
- interes lastnikov ali sosedov, da se ta zemljišča ponovno vključijo v kmetovanje,
- finančno sposobnost družbe, da subvencionira tako proizvodno.

Z agromelioracijami se, ob upoštevanju prej navedenih dejstev, vsako leto nekaj površin, ki so bile zaraščene ali zamočvirjene vrne v razmeroma intenzivno kmetijsko proizvodnjo.

Zaenkrat interes usposabljanja takih kmetijskih površin še obstaja. Predvsem pa je treba pričakovati zmanjšanje družbene pomoči za urejanje teh, večkrat za proizvodno težavnih območij.

Poleg naštetih treh osnovnih ciljev je po zakonu o kmetijskih zemljiščih KZS delovala še:

- pri prometu s kmetijskimi zemljišči
- Odkupljeno je bilo sicer samo 14,2 ha kmetijskih zemljišč, odprodanih pa 9,5 ha (zaokrožanje kmetij, nadomestna zemljišča), vendar ta podatek ne kaže pravega vpliva KZS na promet. Pomembnejša je pomoč kmetom pri uveljavljanju prednostne pravice pri nakupu zemlje, oziroma preprečevanje ilegalne prodaje nekmetu. Vendar pa ugotavljamo, da željeni učinek resničnega usmerjanja prometa z zemljišči, kljub zakonskim določbam, nismo dosegli.

- pri oblikovanju kmetijskega zemljiškega sklada
- V tem skladu je 140 ha njiv, 411 ha travnikov in 36 ha pašnikov. Preko zadrug so zemljišča povečini dana v zakup kmetom. Opo-

zoriti je potrebno na neskladje v zakonu, kar zadeva gospodarjenje s kmetijskim zemljiškim skladom.

– pri izvajanju komasacij

Pomembnejše zložbe zemljišč se opravljajo le na melioracijskih območjih in delno na zemljiških pašnih skupnosti. Pravi uspeh na tem področju delovanja bi bil dosežen šele pri izvajanju komasacij na dobrih in intenzivno obdelanih zemljiščih na območju občine, kjer bi ta ukrep pripomogel k znižanju proizvodnih stroškov.

– pri izdelavi agrokarte

Agrokarta bo osnovna strokovna podlaga za ohranjanje prostora za kmetijstvo in bo pripomogla k smotrnejšim odločitvam glede nadaljnje rabe prostora. Strokovna ocena sedanjega stanja kmetijstva in njegovih proizvodnih potencialov (sedanja in možna raba), razvojne usmeritve in naloge, sredstva, ki so potrebna za doseg ciljev, ki jih želimo doseči ob optimalnem izkoriščanju naravnih danosti, so najpomembnejša vprašanja, na katera želi odgovoriti agrokarta.

Zakonska zahteva po izdelavi agrokarte je stara, podzakonski predpisi in podrobna navodila so bila izdana pozno, tako da v občini Ljubljana Vič–Rudnik kljub angažiranju z izdelavo, sicer kasnimo, vendar smo, gledano slovenske občine, razmeroma uspešni.

II. INŠPEKCIJSKI NADZOR

Kmetijska inšpekcija deluje na področju več kot desetih sistemskih zakonskih predpisov z večjim številom podzakonskih, ki delo bolj konkretizirajo. Kljub temu inšpekcija večkrat obravnava primere, ko ni konkretne zakonske podlage za ukrepanje, inšpekcija pa bi morala nekaj ukreniti.

Kmetijska inšpekcija MUIS mesta Ljubljane je v tem srednjeročnem obdobju, šteto od leta 1986 dalje, izvedla okrog 2.300 inšpekcijskih dejanj in pri tem ukrepala vsaj 200–krat (letošnji podatki niso dokončni, ker se delo še nadaljuje).

Na področju zakona o kmetijskih zemljiščih je bilo izvedeno 530 inšpekcijskih dejanj, polovico od tega v družbenem sektorju, ostalo v zasebnem. Pri tem je ukrepala 11–krat. Vključena je obdelava zemljišč, status kmeta, promet s kmetijskimi zemljišči, varstvo kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, melioracije ter skupni pašniki. Kljub novelaciji zakona o kmetijskih zemljiščih v letu 1986 (Uradni list SRS, št. 17/86), je ta v nekaterih določbah premalo konkreten in premalo sankcioniran ter tako večkrat ostaja zgolj formalen.

Neobdelanost kmetijskih zemljišč se v tem srednjeročnem obdobju zmanjšuje, predvsem z izvedbo hidromelioracij in usposabljanjem zaraščajočih površin z agromelioracijami. Inšpekcijska služba opravlja nadzor predvsem na območju izvedenih melioracij in opozarja lastnike oziroma uporabnike zemljišč, da slabo obdelana zemljišča obdelajo. Na močno zamočvirjenih zemljiščih, kjer je odtok vode slab in na poplavnih območjih Barja ostajajo zemljišča neobdelana in se zaraščajo. Inšpekcijska služba nadzoruje izvedbo hidromelioracije in tudi vzdrževanje skupnih hidromelioracijskih objektov in naprav. Ob sami izvedbi hidromelioracije na Dobravici in Resniku je zahtevala odpravo pomanjkljivosti od investitorja na posameznih slabo napravljenih predelih. Po izvedbi hidromelioracije na območju Horjul A je zahtevala odpravo pomanjkljivosti v izvedbi vgrajevanja drenažnih cevi in filterskega peska. Na zahtevo komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo ter Odbora za melioracije Zveze vodnih skupnosti Slovenije so se odpravljale pomanjkljivosti pri izvedbi hidromelioracije Horjul C.

V zadnjih štirih letih, ko programe vzdrževanja osnovne odvodnje sprejema tudi izvršni svet skupščine občine, je čiščenje osnovne odvodnje in terciarne odvodnje na Barju bolj učinkovito in neobdelanost zemljišč manjša.

Investitor melioracije ne vabi inšpekcijskih služb na skupni ogled pred pripravo projekta, ker tega zakonodaja ne predvideva. Kmetijska inšpekcija je vabljen na predlokaijski postopek in na ogled pred izdajo uporabnega dovoljenja po preudarku referenta in ne ker tako določa predpis. Ob izvedbah hidromelioracij, ki so se izvajale na podlagi priglasitve, kmetijska inšpekcija ni sodelovala, zato tudi ni mogla preprečiti slabih izvedb.

Kmetijska inšpekcija je ugotavljala tudi zakonitost spre-

njene rabe trajnih kmetijskih zemljišč. Ugotovila je, da so pozidane večje ali manjše površine trajnih kmetijskih zemljišč v nasprotju z zakonom o urejanju prostora in zakonom o kmetijskih zemljiščih. Ker gradnje niso bile več v začetni fazi ni ukrepala.

V izvajanju zakona o ukrepah v živinoreji ugotavljamo pomanjkljivosti v premalo vestni mlečni kontroli na posameznih območjih občine. Vsled tega rejcem ne pripadajo premije za mleko.

Po prenehanju veljavnosti mestnega odloka o reji domačih živali na mestnem območju, se te reje širijo, inšpekcija pa nima pravne osnove za ukrepanje.

V zadnjih letih pa so se spet začele pojavljati v občini Vič–Rudnik nomadske ovce iz SR BiH, zato je inšpekcija zadnji dve leti morala intervenirati. Zakon o prepovedi nomadske paše – določa sporazum s kmetijsko organizacijo za nakladanje črede in prevoz na izhodiščni kraj, kar se ni izvajalo iz raznih vzrokov, med njimi je tudi ta, da niso bili sklenjeni tovrstni sporazumi s kmetijskimi organizacijami. Pastirji in lastniki čred so bili kaznovani. Zavrnitev črede na meji ob vstopu iz SR Hrvatske pa ni bila učinkovita. Inšpektorji vidijo učinkovitost ukrepa v visokih kaznih, ki bi se realizirale ob ugotovitvi nomadske paše in zato je potrebno v tem smislu spremeniti predpis.

III. PROBLEMATIKA S PODROČJA DELA UPRAVNEGA ORGANA

Pri operativnem izvajanju predpisov s področja kmetijstva, gozdarstva, lovstva in veterine prihaja do problemov, ki bi bili rešljivi le s spremembo ali dopolnitvijo posameznega zakona. To bi prispevalo k hitrejšemu reševanju zadev in učinkovitejšemu delu upravnih organov. Nedorečenost predpisov, medsebojna neuskkljenost predpisov in tudi pravne prakse, nesprejeti podzakonski predpisi otežujejo delo občinskih upravnih organov in povzročajo nezadovoljstvo tudi pri občanih.

1. Zakon o kmetijskih zemljiščih

Upravni organ opravlja največ upravnih nalog s področja, ki ga ureja zakon o kmetijskih zemljiščih, predvsem v tistem delu, ki ureja promet s kmetijskimi zemljišči in s tem v zvezi tudi status kmeta. Zaradi omejenega prometa s trajnimi kmetijskimi zemljišči za nekmete, le–ti želijo pridobiti status kmeta bolj, da vložijo kapital, kot z resnim namenom kmetovanja. Možnost pridobitve statusa kmeta pa daje v zakonu prenizko postavljen cenzus vrednosti proizvodnje. V 4. členu zakon določa pogoje, pod katerimi občan lahko pridobi status kmeta v smislu tega zakona. 4. odstavek tega člena določa najnižjo vrednost kmetijske proizvodnje (prihodek od kmetijstva), ki se jo mora doseči z osebnim delom na 2/3 poprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v občini.

Tolikšna vrednost kmetijske proizvodnje (najnižji z zakonom določen možni cenzus) ne zadošča niti za preživetje, toliko manj še za kritje vseh stroškov, ki nastajajo v proizvodnji, za prispevek zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, druge prispevke kmetije, še manj za normalen obstoj in razvoj kmetije. Po drugi strani je možno vrednost proizvodnje v višini 2/3 poprečnega osebnega dohodka doseči z zelo majhnim fizičnim obsegom proizvodnje, še zlasti s proizvodnjo vrtnin ali okrasnih rastlin na površinah pod 1 ha zemljišča.

Posamezni lastniki zaščitene kmetije so le–te razprodali, niso pa prodaje zemljiškoknjižno sprovedene, zato ostajajo formalni lastniki in kot taki imajo po samem zakonu status kmeta. Prav tako so primeri, ko se zaradi neurejenosti solastnine na zaščitene kmetijah ali drugih vzrokov na njih ne kmetuje in te propadajo. Lastniku pa, ne glede na to, da ne kmetuje, po zakonu ostaja status kmeta.

Varovanje trajnih kmetijskih zemljišč, ki ga določa tudi 11. člen zakona, se ne izvaja, če je z urbanistično dokumentacijo – zazidalnim načrtom predvidena stanovanjska gradnja na trajnih kmetijskih zemljiščih. Sam sprejem zazidalnega načrta ni upošteval določil 11. člena zakona. Ob pritožbi na negativno lokacijsko odločbo, ker je stranka želela stanovanjsko gradnjo na trajnih kmetijskih zemljiščih, je drugostopenjski organ upošteval le omejnjeni zazidalni načrt, ne pa planske opredelitve namembnosti zemljišča za trajno kmetijsko proizvodnjo. Vse kaže na neuskkljenost in nedoslednost. Zato je potrebno, da daje Kmetijska zemlji-

ška skupnost ne le mnenje, ampak obvezno soglasje ob sprejemanju urbanističnih aktov.

Kmetijska zemljišča, opredeljena kot trajna, se ne varujejo tudi ob nelegalnih prodajah zemljišč (neoverovljene pogodbe) za črne gradnje.

Odškodnina zaradi spremembe namembnosti zemljišča ne varuje teh zemljišč, ker jo družbeni investitorji zaračunavajo kupcem objektov. Mnogi zasebni graditelji pa gradijo le z lokacijskim dovoljenjem, ker so stroški za pridobitev gradbenega dovoljenja izredno visoki (prispevki za soglasja, za zaklonišča, za komunalo). Obveznost plačila prispevka spremembe namembnosti pa je pred izdajo gradbenega dovoljenja.

Sedaj veljavni postopek ugotavljanja neobdelanosti zemljišč, vključevanje Kmetijske zemljiške skupnosti in dodeljevanje zemljišč včasno uporabo oziroma zakup drugim, je zamotan, z veliko administriranjem in brez resničnega učinka.

Zakon o kmetijskih zemljiščih (22. člen 3. odstavek) dovoljuje promet kmetijskih zemljišč med zaščitnimi kmetijami. Zaščitene kmetije imajo poleg dobrih tudi slabša zemljišča, ali pa zelo oddaljena zemljišča, ki jih želijo odprodati drugim kmetom, ki svojih kmetij nimajo zaščiteneh. Zato taka odprodaja ni možna, čeprav bi kupnino vlagali v nakup boljših zemljišč ali obnovo kmetije.

Navodilo o opravljanju preizkusa znanja za ugotovitev ustrezne usposobljenosti za obdelovanje kmetijskih zemljišč (Uradni list SRS, št. 29/86) je potrebno spremeniti in določiti, da je edini možni način preverjanja znanja v rednem šolskem sistemu (izredni študij imajo vse srednje šole). Preverjanje znanja v komisijah je dolgotrajno, predvsem zaradi iskanja ustrezne literature.

Druga alineja 2. odstavka 4. člena omogoča pridobiti status kmeta z izjavo na zapisnik. Predlagamo, da se v zakonu določi, da se poleg izjave predloži program kmetijske proizvodnje in vlaganj v posodobitev kmečkega gospodarstva za najmanj 3 leta, kar se preverja.

Peti odstavek 4. člena določa, da je občan ustrezno usposobljen, če ima končano najmanj dveletno srednjo kmetijsko šolo – program kmetovalec. V primeru, da občan nima končanega kmetijskega programa in je mlajši od 25 let se presoja usposobljenosti odloži za 3 leta.

Ob doslednem spoštovanju določbe nastaja v več primerih problem pri prevzemu kmetije, če je prevzemnik mlajši od 25 let in nima končane kmetijske, ampak drugo poklicno šolo, opravlja pa od mladega dela na kmetiji in je sploh edini prevzemnik ali dedič kmetije. Za formalno ureditev prevzema kmetije (prepis po izročilni pogodbi ali dedovanju), prevzemnik potrebuje potrdilo, da ima status kmeta, oziroma odločbo o statusu kmeta. Smatramo, da v vseh primerih, ko gre za mlajše osebe in je evidentno, da so kmetje kot glavni ali dopolnilni poklic, starost ne sme biti ovira za izdajo odločbe, oziroma potrdila o statusu kmeta, še posebej ob prevzemu kmetije.

Predpisi raznih področij omogočajo občanom, ki imajo status kmeta, uveljavitev pravic na podlagi potrdila o statusu kmeta v skladu s 4. členom zakona o kmetijskih zemljiščih. Pogoj za izdajo takega potrdila je izdana odločba o statusu kmeta. Smatramo, da za občane, ki evidentno kmetujejo, ne bi bilo potrebno izdajati odločbe, ampak bi na podlagi seznama le-teh izdajali potrdila za uveljavitev pravice.

2. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij) (Uradni list SRS, št. 1/86), v 2. členu določa, da občinski upravni organ pristojen za kmetijstvo po uradni dolžnosti z odločbo v upravnem postopku določi, da je kmetija zaščitena, če ta dosega z zakonom določeno višino katastrskega dohodka.

V primerih, da je lastnik kmetije en sam, je to izvedljivo. V primerih, ko je kmetija v solastništvu, pa je skladno s 15. členom zakona o temeljnih lastninsko pravnih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 6/80) potrebno iskati soglasje vseh solastnikov. Če ni podano soglasje o zaščiti kmetije vseh solastnikov, ni možno izdati odločbe o zaščiti kmetije, ne glede na to, da največkrat kmetuje le eden od solastnikov.

Družbeni interes nedrobljenja kmetij, ki je eden pglavitnih razlogov za zaščito kmetij, se v primerih solastništva, če ni soglajsja solastnikov, ne more uveljaviti.

Na območju občine je med kmetijami, za katere je po uradni

dolžnosti potrebno izdati odločbo o zaščiti kmetije, kar 75% solastniških. V tolmačenju zakona o kmetijskih zemljiščih je sicer navedeno, da se pri zaščiti kmetije upošteva družbeni interes, pravna praksa vrhovnega sodišča pa zahteva soglasje solastnikov.

Z zakonom določen znesek katastrskega dohodka je neustrezen, ker ima enako težo KD od gozda kot od kmetijskih zemljišč. Če želimo zaščititi kmetije kot proizvodne enote, bi moral biti odločilen KD iz kmetijskih zemljišč.

3. Za izvajanje določila 38. člena zakona o zdravstvenem varstvu živali (Uradni list SRS, št. 37/85) o obveznem izvajanju splošnih preventivnih ukrepov za varstvo živali pred kužnimi boleznimi (zagotavljanje in vzdrževanje primernih zoohigijskih razmer v objektih za rejo živali in v drugih prostorih, kjer se zadržujejo živali) niso predpisani normativi. Ob izdaji gradbenih dovoljenj ali uporabnih dovoljenj za objekte se določa po lastnem prevdanku inšpektorja, ne pa po sprejetih normativih. Isto velja za izdajo odločbe o prepovedi reje zaradi neurejenih zoohigijskih razmer. Pravni predpis, ki bi urejal to vsebino, bi določal vsebino občinskih odlokov, s katerimi bi določili pogoje reje na mestnem in primestnem območju (s sprejemom zakona o zdravstvenem varstvu živali v letu 1985 dotedanji odlok o reji, registraciji in označevanju psov ter o reji ostalih domačih živalih ne velja več). Sedaj se pojavljajo na mestnem in primestnem območju razne reje v neurejenih pogojih pri nekmetih in ni pravne osnove za inšpekcijski pregon. Vsebinsko naj ureja veterinarski predpis ali zakon o ukrepih v živinoreji.

4. Zakon o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 36/88) v svojem 130. členu govori o najemu in podnajemu zemljišč, tudi kmetijskih. Zakon o kmetijskih zemljiščih – prečiščeno besedilo (Uradni list SRS, št. 17/86) govori v poglavju IV. o zakupu kmetijskih zemljišč in ne o najemu. V 2. odstavku 41. člena določa, da sme dati kmetijsko zemljišče v podzakup le kmetijska zemljiška skupnost ali družbena kmetijska OZD, ne pa zasebniki.

5. Določilo 16. člena zakona o morskem ribištvu (Uradni list SRS, št. 25/76) daje pristojnost izdaje dovoljenja za gospodarski ribolov za morsko ribištvo občinskemu upravnemu organu tiste občine, na območju katere ima prosilec stalno prebivališče. Glede na postopek za pridobitev takega dovoljenja (ugotavljanje strokovne usposobljenosti), bi bila primernejša pristojnost občine, na območju luške kapetanije, kjer ima prosilec prijavljen plovni objekt. Tudi obrtno dovoljenje se izdaja na območju občine, kjer je obratovalnica.

IV. POBUDE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE OZIROMA DOPOLNITVE ZAKONSKIH PREDPISOV

Pri usklajevanju zakonov s spremembami in dopolnitvami Ustave SR Slovenije in ob izvajanju nalog, ki jih nalaga ustavni zakon, je možno v spremembah in dopolnitvah zakonov jasneje doreči posamezna določila zakonov, oziroma le-ta dopolniti s pobudami in predlogi, ki so nastali pri operativnem izvajanju predpisov.

1. Zakon o kmetijskih zemljiščih

– Dajemo pobudo, da se v 4. členu določi najnižji možni dohodek in ne prihodek zaradi izredno hitre rasti stroškov in prispevkov. Mejni dohodek iz kmetijske proizvodnje kot cenus za doseganje statusa kmeta mora biti znatno višji.

Pri tem naj se v vrednost proizvodnje ne všteta pridelek z ohišnic (vrtičkarstva) in tudi navede, da se za izračun vrednosti upoštevajo parametri (poprečni pridelek, cene), ki se uporabljajo za obračun narodnega dohodka občine od samostojnega osebnega dela v kmetijstvu.

– Občinska skupščina naj v skladu z zakonsko možnostjo, določi podrobnejša oziroma drugačna merila za vrednost proizvodnje in vlaganj na drugem območju kmetijskih zemljišč glede, na razvojne usmeritve posameznih ožjih območij.

– Po samem zakonu ne more biti priznan status kmeta lastniku zaščitene kmetije, če ta ne kmetuje.

– Predlagamo, da se doda obveznost, da občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo, vsaj vsaka 3 leta po priznanju statusa kmeta preveri, če občan še izpolnjuje pogoje za priznanje statusa kmeta.

– Dajemo tudi pobudo za dopolnitev z odločbo, da se v vseh

primerih, ko je evidentno kmetovanje na kmetiji, ne izdaja odločbe o statusu kmeta, ampak le potrjuje o statusu kmeta za uveljavitev s predpisi določenih pravic. Z vidika skrajšanja postopka in primernejšega odnosa do strank, naj bi zakon določil obvezno evidenco kmetij s statusom kmeta v občini. Na osnovi te evidence bi se izdajala potrdila kmetom za posamezni namen. Pristojni republiški organ naj bi predpisal navodilo o nastavitvi, vsebini in ažuriranju take evidence. Predlagamo, da za kmetovalce takih kmetij ni obvezno izdajanje odločbe o statusu kmeta.

– Zakon naj predvidi, da neobdelanost ugotovi kmetijska inšpekcija in z odločbo določi rok, ko mora biti ob pomoči pospeševalne službe dosežen primeren pridelek (v skladu z agrokarto). Če se pridelek kljub temu ne dosega, je treba z zakonom predvideti tudi obvezno odprodajo takih kmetijskih zemljišč zaščitenim ali drugim kmetijam, ki bodo zemljišča dobro obdelovale, ali pa prenos kmetije na naslednika, če kmetije lastnik zaradi starosti ali bolezni ne zmore več obdelovati, njemu pa zagotoviti socialno varnost.

– 3. odstavek 22. člena zakona o kmetijskih zemljiščih dovoljuje promet kmetijskih zemljišč med živimi le med zaščitenimi kmetijami.

Dajemo pobudo za dopolnitev tega določila v primerih, ko gre za odprodajo drugim kupcem izjemno slabih neobdelovalnih zemljišč (slabe košenice, slabi pašniki, zemljišča, ki se zaradi oddaljenosti slabo obdelujejo), ki so po mnenju Kmetijske zemljiške skupnosti za kmetijo malo pomembna in bo kupnina v določenem roku vložena v nakup dobrega zemljišča ali obnovo kmetije.

– 99. člen zakona določa, da se komasirana zemljišča lahko delijo le, če se z delitvijo ne poslabša stanje, ki je bilo doseženo s komasacijo.

Ker zakon ne določa, kdo in po kakšnih merilih to določa in kaj se na območju izvedenih komasacij ne sme izvajati, predlagamo, da se to v zakonu določi.

– V 12. členu je potrebno določiti, da agrokarta določa fizični obseg kmetijske proizvodnje, ki ga kmetijska inšpekcija upošteva kot primerno obdelanost.

– V zakonu o kmetijskih zemljiščih je potrebno določiti možnost nakupa skladu stavbnih zemljišč in pogoje pridobitve kmetijskega zemljišča kot nadomestnega zemljišča za kmetije, ki zaradi urbanizacije izgubljajo zemljišča.

– Z zakonom naj se predvidi obveznost plačila za spremembo namembnosti ob izdaji lokacijskega dovoljenja.

2. Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in kmečkih gospodarstev naj se dopolni: z določbo o zaščiti tudi v primeru solastništva, četudi ni soglasja vseh solastnikov, vsaj v primerih, če je večina kmetijskega zemljišča (nad 80%) na prvem območju kmetijskih zemljišč in če gre za eno proizvodno enoto.

– Natančneje je treba definirati kriterij katastrskega dohodka, ki zagotavlja ali naj bi zagotavljal primerno ekonomsko varnost. V primeru družinske kmetije je mejni znesek katastrskega dohodka določen v prenizkem znesku.

– Natančneje je treba določiti, kako se zaščiteni kmetija zaznamuje v Zemljiški knjigi. Verjetno je dovolj zaznava ob številki zemljiškooknjižnih vložkov, v katerih je vknjižena lastninska pravica nepremičnin, ki so v sklopu kmetije.

– KZS se predlaga, da preveri kategorizacijo kmetijskih zemljišč povsod tam, kjer je bilo dosedaj ugotovljeno, da je le-ta sporna oz. tam kjer bodo strokovne podlage – agrokarta pokazale, da odstopa od dejanskega stanja v naravi.

– V davčnih predpisih je potrebno povečati davčne obremenitve za vse tiste lastnike kmetijskih zemljišč, ki ne poskrbijo za njihovo primerno obdelanost.

– Mestnemu zavodu za razvoj Ljubljane se predlaga, da pri spremembah in dopolnitvah dolgoročnega plana razvoja Ljubljane do leta 2000 območja hidromelioracij opredeli kot samostojna območja urejanja, ki se urejajo z ureditvenimi načrti.

3. Predlagamo, da republiški upravni organ, pristojen za kmetijstvo, v skladu s 3. odstavkom 63. člena zakona o zdravstvenem varstvu živali (Uradni list SRS, št. 37/85) predpiše natančnejše higienske, veterinarsko-sanitarne in tehnične pogoje, ki jih morajo izpolnjevati objekti, prostori in oprema za rejo živali. V skladu s tem predpisom bo potrebno sprejeti občinski (mestni) odlok o reji domačih živali na mestnem in primestnem območju občine.

V. UGOTOVITVE IN SKLEPI

1. Sedaj veljavna zakonodaja nalaga upravnim organom, službam in interesnim skupnostim v občinah vrsto nalog, ki po našem mnenju niso najboljše rešene oz. ne spodbujajo dovolj novih družbenih sprememb v kmetijski politiki.

Gre za to, da je zakonodaja v posameznih delih preveč nedorečena v smislu hitrosti in kvalitete reševanja prisotnih problemov. V tem smislu je potrebno zagotoviti predvsem to, da se skrajšajo in poenostavijo nekateri upravni postopki, da se omogoči bolj življensko reševanje nekaterih problemov pri dedovanju kmetij, po drugi strani pa je nujno konkretizirati in zaostri kriterije obdelanosti kmetijskih zemljišč ter ukrepanje na tej podlagi. Kmetijska zemlja mora postati proizvodno sredstvo, ki ima svojo ceno, kot dobrina splošnega družbenega pomena pa mora biti primerno zaščiten.

2. Z ustavnim zakonom za izvedbo ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 32/89) se ukinjajo sedanje Kmetijske zemljiške skupnosti v sedanji organiziranosti. Čimprej je potrebno, da v skladu z 12. členom omenjenega zakona do 1. 1. 1990 skupščina Kmetijske zemljiške skupnosti ustanovi organ za spremljanje uresničevanja kmetijske zemljiške politike in odločitev ter za dajanje mnenj in predlogov na teh področjih izvršnemu svetu občinske skupščine in upravnim organom. Zagotoviti je treba kontinuiteto strokovnega dela, za katerega je bila sedaj zadolžena Kmetijska zemljiška skupnost. Služba mora biti organizirana tako, da bo zagotovila strokovno kakovost v odločanju upravnih organov, ko gre za odločanje o kmetijskih zemljiščih.

Nadaljnji razvoj stroke naj zagotovi podlage za celovito in dolgoročno gospodarjenje s plodnimi zemljišči. Kriterije za zavarovanje zemljišč, ki so temelj proizvodnje hrane, naj določijo zakonodaja, ki naj bo dorečena in med seboj usklajena.

Z ustavo usklajena zakonska ureditev mora predvideti tudi obvezno soglasje k planskim dokumentom ob vseh predvidenih spremembah rabe plodnih zemljišč.

3. Občinska skupščina naj v program dela vključi:

– sprejem odloka, ki bo določal drugačna merila za vrednost proizvodnje in vlaganj na drugem območju kmetijskih zemljišč glede na razvojne usmeritve posameznih ožjih območij.

– odlok, ki bo urejal rejo domačih živali na mestnem in primestnem območju (po sprejemu ustrezne republiške zakonodaje, ki bo odloku pravna osnova).

4. Občinska skupščina naj opozori republiške upravne organe o potrebnih spremembah in dopolnitvah veljavnih predpisov. Delegati v republiški skupščini pa se bodo v postopkih sprejemanja pravnih predpisov zavzemali za njihovo uveljavitev.